

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ รูปแบบการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษของมูลนิธิบ้านสมานใจ จังหวัดเชียงใหม่

ผู้เขียน นางสาวปวีณา วิจิตรพร

ปริญญา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การศึกษาพิเศษ)

คณะกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

รองศาสตราจารย์ ดร.วีระพงษ์ แสง-ชูโต อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
รองศาสตราจารย์ ดร.ศิวรักษ์ ศิวารมย์ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้ต้องการศึกษารูปแบบการจัดการศึกษาตามอัธยาศัยสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษของมูลนิธิบ้านสมานใจ จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้แนวความคิดการศึกษาพิเศษ ลักษณะและแนวทางทางการดูแลรักษาเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา การศึกษาตามอัธยาศัย และการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา เป็นกรอบในการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อเขียนงานค้นคว้าแบบอิสระเชิงพรรณนา

มูลนิธิบ้านสมานใจนับเป็น “ต้นแบบ” อันหนึ่งในการจัดการศึกษาตามอัธยาศัยให้แก่ผู้ที่มีความต้องการพิเศษ โดยองค์กรชุมชน กลุ่มผู้ปกครองของผู้ที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง ตั้งแต่ร่วมกันก่อตั้งองค์กร ระดมทุน บริหารจัดการ คิดค้นกิจกรรม ให้ข้อเสนอแนะ และเป็นอาสาสมัครในกิจกรรมต่างๆ ของมูลนิธิฯ

ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการศึกษาตามอัธยาศัยสำหรับผู้ที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษของมูลนิธิบ้านสมานใจ จังหวัดเชียงใหม่ มี 5 ประเด็น คือ 1) ขาดความช่วยเหลือจากภาครัฐอย่างจริงจังในการขยายผลให้แก่องค์กรชุมชนอื่น 2) ทักษะคดีด้านลบของผู้ปกครองเกี่ยวกับการช่วยเหลือตนเองของเด็กพิเศษ 3) ขาดอาสาสมัครชาวไทย 4) ความหลากหลายของกิจกรรมที่ตอบสนองคนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษมีน้อย, และ 5) ขาดการสรุปประสบการณ์เป็นองค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดการศึกษาตามอัธยาศัยสำหรับผู้ที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ

ความเหมือนกันของรูปแบบการจัดการศึกษาตามอัยยาศัยระหว่างศูนย์การเรียนรู้ชุมชนของกรมการศึกษานอกโรงเรียนกับมูลนิธิบ้านสมานใจ จังหวัดเชียงใหม่ คือ การจัดกิจกรรมการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตและกิจกรรมเพื่อพัฒนาอาชีพ และการแสวงหาความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายในชุมชนเพื่อส่งเสริมและพัฒนาชุมชน นอกจากนี้ ในการจัดกิจกรรมการศึกษา ทั้ง 2 หน่วยงาน ต้องแสวงหาความร่วมมือ ทั้งทางวิชาการ งบประมาณ และบุคลากร ทั้งจากหน่วยงานของรัฐและเอกชน

ความแตกต่างของรูปแบบการจัดการศึกษาตามอัยยาศัยระหว่างศูนย์การเรียนรู้ชุมชนของกรมการศึกษานอกโรงเรียนกับมูลนิธิบ้านสมานใจ จังหวัดเชียงใหม่ สามารถแยกแยะออกเป็น 5 ประเด็น ดังนี้

- 1) บุคลากร ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีเจ้าหน้าที่รัฐทำงานประจำและเป็นหลักของกิจกรรม ส่วนบุคลากรของมูลนิธิบ้านสมานใจเป็นอาสาสมัครที่เข้ามาช่วยดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของมูลนิธิ
- 2) กิจกรรม ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเน้นกิจกรรมการพัฒนาอาชีพ พัฒนาทักษะชีวิต ความรู้พื้นฐาน และพัฒนาสังคมและชุมชน ส่วนกิจกรรมของมูลนิธิบ้านสมานใจเน้นกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตและการส่งเสริมอาชีพให้กับผู้มีความบกพร่องทางสติปัญญา/ร่างกาย
- 3) กลุ่มเป้าหมาย ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีกลุ่มเป้าหมายที่หลากหลาย/ทุกกลุ่ม ในชุมชน ส่วนกลุ่มเป้าหมายของมูลนิธิ คือ กลุ่มที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา/ร่างกาย
- 4) ทุน การดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนขึ้นอยู่กับการจัดสรรงบประมาณของรัฐ ส่วนมูลนิธิบ้านสมานใจใช้การระดมทุนและการรับบริจาค
- 5) การมีส่วนร่วม ประชาชนกลุ่มเป้าหมายของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมน้อยกว่ากลุ่มผู้ปกครองผู้ร่วมก่อตั้งมูลนิธิบ้านสมานใจ

Independent Study Title The Pattern of Informal Education Provision for Children with Special Needs of the Healing Family Foundation, Chiang Mai Province

Author Miss Paweena Vichitporn

Degree Master of Education (Special Education)

Independent Study Advisory Committee

Assoc. Prof. Virapong Saeng-Xuto Advisor

Assoc. Prof. Siwarak Siwarom Co-advisor

ABSTRACT

This independent study aims to study The Pattern of Informal Education Provision for Children with Special Needs of the Healing Family Foundation, Chiang Mai Province by using the special education concept, characteristics and care methods of children with learning disabilities, the informal education, and the parents' participation in the education management as a framework of data analysis for the descriptive individual research.

The Healing Family Foundation is one of the models in the Informal Education Management for Children with special needs. This foundation was established by the community in organization with a group of parents, some of whom required special needs as well. They are fully engaged, from setting up a foundation, by raising money, managing administration, creating activities, and recruiting volunteers for the foundation.

The problems and obstacles of the informal education management for children with special needs in The Healing Family Foundation, Chiang Mai province are: 1) A lack of government support in extending the results to other communities. 2) A negative attitude of the parents towards children with special needs. 3) A lack of Thai volunteers in the community 4) Reduced activities which can respond to the needs of children with disabilities and 5) A lack of experience when applying informal education to the children with special needs.

The similarities between the informal education management and a community learning center, which is under the Informal Education Division, and The Healing Family Foundation, Chiang Mai province are the educational activities that try to improve children's life skills and occupation option and search for cooperation within the community's networks in order to promote and develop the community. Moreover, focusing on the educational activities, both organizations need to cooperation on academic matters, budgets and staff from both governmental and private institutions.

The differences between the informal education of community learning centers, which are under the Informal Education Committee and The Healing Family Foundation, Chiang Mai Province, can be summarized into 5 factors as follows:

1) Staff: The Community Learning Center has full-time government officers who lead the activities while The Healing Family Foundation has volunteers who help operate all the activities in the foundation.

2) Activities: Community Learning Center focuses on activities which improve the professions, life skills, fundamental knowledge and society and community development. However, The Healing Family Foundation emphasizes activities that improve the life skills and supplementary occupations of the children with learning and physical disabilities.

3) Target Group: Community Learning Center has various target groups or every group of people in the community while the target group of the foundation is the children who have learning or physical disabilities.

4) Funding: The operation of the Community Learning Center is dependent on a budget from the government. In the case of The Healing Family Foundation, funding is provided through fundraising and charity.

5) Cooperation: Most of the target groups from the Community Learning Center participate less than the group of parents who founded The Healing Family Foundation.